

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[У міністерствах призначають заступників, відповідальних за політику прифронтових територій. – Дарина Рубан](#)

[ЄС виділяє 7 мільйонів євро на підтримку чотирьох культурних проєктів в Україні. – Діана Горон](#)

[Український культурний фонд виграв грант на 2 млн євро від програми «Креативна Європа». – Таня Матяш](#)

Вшанування пам'яті

[На Тернопільщині відбувся фестиваль «Гарт» на честь Героя України і фотографа Віктора Гурняка. – Наталка Лотоцька, Зоряна Стельмах](#)

[Луцький художник муралом у Житомирі вшанував загиблу актрису Марину Поплавську. – Ярина Коваль](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[В Україні заблокували ютуб-канали Мураєва і Балашова. – Діана Горон](#)

Креативні індустрії

[Дизайнерка з Мукачева Катерина Чепак представила свою колекцію на Тижні моди в Мілані. – Наталія Фанок](#)

Арттерапія

[Коли біль перетворюється на силу: у Миколаєві відкрили виставку «Жінки. Війна. Життя»](#)

Благодійність

[У Луцьку з благодійним концертом виступить японський віртуоз Темпей Накамура](#)

Візуальні мистецтва

[У Львові триває артпроєкт «Цивілізація» Влодка Кауфмана. – Катерина Сліпченко](#)

[У Coffee Divers відкривається виставка Оксани Бойко. – Антон Малиновський](#)

[Оголошено опенкол на новий проєкт від Odesa Photo Days. – Антон Малиновський](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Фестиваль анімації LINOLEUM оголосив переможців. – Ропасва Жанна](#)

[MEGOGO оголосив переможців другого фестивалю українських ІІІ-фільмів](#)
[Від окопу до космосу. Підсумки 16-го Одеського міжнародного кінофестивалю.](#)
[– Дмитро Десятерик](#)

[«Жодного вибору» від Пак Чхан Ука, Стенлі Кубрик і «Монті Пайтон» – 9-й Київський тиждень критики оприлюднив повну програму.](#) – [Марічка Максимець](#)

[5 фільмів із «Київського тижня критики», які варто побачити.](#) – [Ропасєва Жанна](#)

[Не лише «2000 метрів до Андріївки»: на Оскар-2026 поїде ще один фільм, який знімали в Україні.](#) – [Ольга Паньків](#)

[Docudays UA презентував оновлений каталог української документалістики 2024–2026.](#) – [Ропасєва Жанна](#)

Декоративно-ужиткове мистецтво

[На відкритті Центру креативних індустрій у Рівному представили колекцію вишитих книг](#)

Культура та мистецтво для людей з інвалідністю

[На Оствиці в Рівному створили інклюзивний простір для ветеранів та людей з інвалідністю](#)

Література. Книговидання

[Стартував прийом заявок на Премію Читомо-2025 за видатні досягнення у книговиданні.](#) – [Марічка Максимець](#)

[Понад 51 тисяча людей відвідали BookForum у Львові: як пройшов 32-й фестиваль.](#) – [Яна Качковська](#)

[Які книжки стали найпопулярнішими на BookForum.](#) – [Анастасія Андрушко,](#)
[Олеся Бойко](#)

Охорона культурної спадщини

[Митники виявили старовинну ікону XVII століття, яку намагалися вивезти до Польщі.](#) – [Ганна Тимошенко](#)

Релігія

[Боротьба за святині. Хто тримає українські лаври й чому держава досі не спромоглася їх повернути.](#) – [Микола Княжицький](#)

Загальні питання

У міністерствах призначають заступників, відповідальних за політику прифронтових територій. – Дарина Рубан

У кожному із міністерств та центральних органів виконавчої влади з'являться заступники, які відповідатимуть за політику щодо прифронтових територій. Усього визначено 9 прифронтових областей, повідомила прем'єр-міністерка Ю. Свиріденко. Докладніше:

<https://shotam.info/u-ministerstvakh-pryznachat-zastupnykiv-vidpovidalnykh-za-polityku-pryfrontovykh-terytoriy/>

ЄС виділяє 7 мільйонів євро на підтримку чотирьох культурних проєктів в Україні. – Діана Горон

У межах другого спеціального конкурсу «Креативна Європа» Єврокомісія уклала контракти на реалізацію таких чотирьох проєктів: Zmina Resilience – проєкт з підтримки українських митців та культурних організацій у спільному створенні та презентації їхніх робіт; Culture Helps Solidarity і Cultural Horizons – проєкти зі сприяння доступу українців до культури та культурної спадщини; UAxEU – проєкт з підготовки до післявоєнного відновлення культурного та креативного секторів України. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/244683/2025-10-06-ies-vydilyaie-7-milyoniv-ievro-na-pidtrymku-chotyrok-kulturnykh-proiektiv-v-ukraini/>

Український культурний фонд виграв грант на 2 млн євро від програми «Креативна Європа». – Таня Матяш

Про це повідомила виконавча директорка УКФ А. Образцова. Вона зазначила, що в 2026–2027 роках на цю суму буде оголошено конкурси для підтримки: дебютів; кроссекторальної мобільності; інноваційних культурних продуктів. Також буде окремо підтримані мистецькі резиденції. «Усі ці конкурси матимуть міжнародний формат – тобто українські заявники повинні мати партнера з країни ЄС для реалізації проєкту. Попереду – серія вебінарів і детальні роз'яснення», – зауважила Образцова. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/10/06/700168_ukrainskiy_kulturniy_fond_vigrav.html

Вшанування пам'яті

На Тернопільщині відбувся фестиваль «Гарт» на честь Героя України і фотографа Віктора Гурняка. – Наталка Лотоцька, Зоряна Стельмах

У селі Кобзарівка на Тернопільщині відбувся благодійний фестиваль «Гарт» на честь Героя України, фотокореспондента, добровольця батальйону «Айдар» В. Гурняка, який загинув на фронті в жовтні 2014 року. Захід організовано його батьками і друзями. Мета – вшанувати пам'ять Віктора та всіх загиблих під час російсько-української війни, а також зібрати 200 тисяч гривень для потреб Третього армійського корпусу. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/10/06/700145_ternopilshchini_vidbuvsya_festival.html

Луцький художник муралом у Житомирі вшанував загиблу актрису Марину Поплавську. – Ярина Коваль

Луцький художник Ю. Чайка, відомий своїм проєктом «People of the city» (який реалізовує на рідній Волині) створив у Житомирі мурал актриси (зірки «Дизель-шоу») М. Поплавської, яка загинула в ДТП у жовтні 2018 року. Це не перший мурал у Житомирі, який створив цей волинський митець. Раніше з'явилися зображення відомого житомирського фабриканта Г. Трибеля та волонтерки Т. Постолатіної, яка почала волонтерити ще з часів Майдану, а в 2014 році почала плести захисні сітки та закривати багато потреб для війська, що і робить досі. Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/kultura-lutskiy-khudozhnik-muralom-u-zhitomiri-vshanuvav-zagiblu-aktrisu-marinu-poplavsku>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

В Україні заблокували ютуб-канали Мураєва і Балашова. – Діана Горон

Ці ресурси поширювали проросійські меседжі та дезінформацію, повідомив Центр протидії дезінформації. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/244674/2025-10-06-v-ukraini-zablokuvaly-yutub-kanaly-muraieva-i-balashova/>

Креативні індустрії

Дизайнерка з Мукачєва Катерина Чепак представила свою колекцію на Тижні моди в Мілані. – Наталія Фанок

Мукачівська дизайнерка та засновниця FABECH Model Academy К. Чепак разом зі своєю командою моделей презентувала колекцію на Milan Fashion Week 2025. Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/novyny-zakarpattya-dizaynerka-z-mukacheva-katerina-chepak-predstavila-svoyu-kolektsiyu-na-tizhni-modi-v-milani>

Арттерапія

Коли біль перетворюється на силу: у Миколаєві відкрили виставку «Жінки. Війна. Життя»

У Миколаївському міському центрі підтримки ветеранів війни відкрито виставку «Жінки. Війна. Життя», присвячену до Дня захисників і захисниць України. Картини, представлені в експозиції, створено жінками, які протягом 3 років відвідують арттерапевтичні ресурсні групи Центру. Докладніше:

<https://mykolaiv.rayon.in.ua/news/840118-koli-bil-peretvoryuetsya-na-silu-u-mikolaevi-prezentovali-vistavku-zhinki-viyna-zhittya>

Благодійність

У Луцьку з благодійним концертом виступить японський віртуоз Темпей Накамура

8 жовтня у Музеї сучасного українського мистецтва Корсаків із благодійним концертом виступить один із найвідоміших японських піаністів сучасності Темпей Накамура. Усі кошти з квитків буде передано на

виготовлення військових аптечок і тактичних наплічників для медиків ЗСУ від ГО «Технопарк Центр Медичних Інновацій». Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/840115-u-lutsku-z-blagodiynim-kontsertom-vistupit-yaponskiy-virtuoz-tempey-nakamura>

Візуальні мистецтва

У Львові триває артпроект «Цивілізація» Влодка Кауфмана. – Катерина Сліпченко

Експозиція у Mercury Art Center об'єднала роботи художника різних періодів зі створеними просто у процесі підготовки до виставки. Докладніше:

https://zaxid.net/vistavka_tsvilizatsiya_vlodka_kaufmana_vidkrilas_u_mercury_art_center_retsenziya_foto_n1620675

У Coffee Divers відкривається виставка Оксани Бойко. – Антон Малиновський

9 жовтня у Coffee Divers (Харків) відкривається виставка «Міські листівки» художниці О. Бойко, яка працює у напрямках живопису, графіки та ілюстрації. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/city-postcards/>

Оголошено опенкол на новий проєкт від Odesa Photo Days. – Антон Малиновський

Міжнародний фестиваль Odesa Photo Days розпочинає дослідницько-видавничий проєкт – «Есеї з історії української фотографії». Його мета – створення серії видань, які спробують описати історію української фотографії. «Це спроба цілісно дослідити українську фотографію в період ХІХ–ХХ століття: через матеріали приїжджих та локальних авторів; через аналіз документальної, оперативної та вернакулярної фотографії; через вивчення особливостей розвитку медіа в кожному регіоні. Фотографія дає змогу прослідкувати потік історичних подій у країні та їхній вплив на формування візуальної культури в означений період», – кажуть автори проєкту. Перша стадія проєкту – опенкол для авторів, в результаті якого буде проведено дослідження та написано есеї, що увійдуть до першої книги. До участі запрошуються мистецтвознавці, дослідники фотографії, фотографи, журналісти, викладачі, аспіранти та студенти мистецьких напрямків. «Під час війни, коли ми стикаємося з втратою архівів, фондів і культурних артефактів, важливо не тільки зберігати фотографії, як пам'ять та свідчення минулого, а й осмислювати їх у ширшому історичному контексті. Цим проєктом ми прагнемо простежити історію України через фотографію та дізнатися про розвиток цього медіа в різних містах та регіонах», – каже кураторка проєкту та першого видання К. Радченко. Вихід першого видання «Есеїв з історії української фотографії» планується у 2026 році. Дедлайн подачі заявок – 26 жовтня. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/odesa-photo-days-open-call/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Фестиваль анімації LINOLEUM оголосив переможців. – Ропасва Жанна

Фестиваль актуальної анімації та медіамистецтва LINOLEUM назвав переможців і переможниць цьогорічних конкурсних програм. Загалом захід відвідали понад 2300 глядачів, відбулося 35 показів анімації та 32 освітні події: від майстер-класів і воркшопів до нетворкінгових зустрічей з провідними професіоналами індустрії. Міжнародне журі визначило лауреатів конкурсів у трьох категоріях – міжнародній, комерційній та українській. Вперше цього року також працювало журі Спілки кінокритиків України. Комерційний конкурс. Головний приз журі – «Nap Eyes – Dark Mystery Enigma Bird», реж. Джордан Мінкофф. Спецвідзнаки отримали українські режисери М. Лиськов («Брудний пес 2025 – Промо 3») та С. Сантімов («Брудний пес 2025 – Промо 2»), а також Сімона Бреевельд (ЕСНТ! – Highed). Міжнародний конкурс. Головний приз журі – «Бог ненав'язливий», реж. Жослін Шарль (Франція). Спецвідзнаки отримали фільми з Нідерландів, Великої Британії та Німеччини. Нагорода Спілки кінокритиків України – «Без голосу», реж. Самюель Пітте (Швейцарія). Український конкурс. Головний приз журі – «Життя десь поміж», реж. І. Литвинова. Спецвідзнака – «Кур-кураж», реж. А. Мілкіна. Нагорода Спілки кінокритиків України – «Маленька червона шапочка», реж. С. Комарова. І. Литвинова отримала також планшет Wacom Intuos Pro S та сертифікат на 30 000 грн від студії Karandash. Джерело:

<https://bit.ua/2025/10/festyval-animatsiyi-linoleum-ogolosyv-peremozhstiv/>

MEGOGO оголосив переможців другого фестивалю українських ІІІ-фільмів

Медіасервіс MEGOGO підбив підсумки другого фестивалю українських фільмів MEGOGO AI FILM FESTIVAL, створених із застосуванням штучного інтелекту. Нагородження відбулося у межах закриття XVI Одеського міжнародного кінофестивалю у кінотеатрі «Жовтень» у Києві. На конкурс надійшло майже 200 робіт, що вдвічі більше, ніж торік, при цьому журі відзначило і суттєве зростання якості робіт учасників. За підсумками конкурсу професійне журі обрало переможців у п'яти основних номінаціях, володаря Гран-прі та відзначило п'ятьох лауреатів. Гран-прі фестивалю та грошовий приз у 240 000 грн здобув Є. Чернишов за роботу «Session». Докладніше:

<https://bit.ua/2025/10/megogo-ogolosyv-peremozhstiv-drugogo-festyvalyu-ukrayinskyh-shi-filmiv/>

Від окопу до космосу. Підсумки 16-го Одеського міжнародного кінофестивалю. – Дмитро Десятерик

На думку автора, «ОМКФ існує і розвивається назло загарбникам. Страждає від недофінансування і повітряних тривог – але лишається вірним собі». Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/244679/2025-10-06-vid-okopu-do-kosmosu-pidsumky-16-go-odeskogo-mizhnarodnogo-kinofestyvalyu/>

«Жодного вибору» від Пак Чхан Ука, Стенлі Кубрик і «Монті Пайтон» – 9-й Київський тиждень критики оприлюднив повну програму. – Марічка

Максимець

9-й Київський тиждень критики представив ще 9 стрічок, які буде показано на фестивалі, а також розпочав продаж квитків на сеанси. Подія триватиме з 16 до 22 жовтня у кінотеатрі «Жовтень». Докладніше:

<https://liroom.com.ua/news/kyivskyi-tyzhden-krytyky-povna-prohrama/>

5 фільмів із «Київського тижня критики», які варто побачити. – Ропасва Жанна

Докладніше:

<https://bit.ua/2025/10/5-filmiv-iz-kyivskogo-tyzhnya-krytyky-yaki-varto-pobachyty/>

Не лише «2000 метрів до Андріївки»: на Оскар-2026 поїде ще один фільм, який знімали в Україні. – Ольга Паньків

На 98-й церемонії вручення премії Оскар з'явиться ще один фільм, який знімали в Україні. Це українськомовна стрічка «Санаторій», створена у співпраці кінематографістів з Ірландії, України та Франції. Картину вже показано на численних міжнародних фестивалях, зокрема на CPH:DOX у Копенгагені в рамках головного міжнародного конкурсу DOX:AWARD наприкінці березня 2025 року. Також стрічку демонстрували на Visions du Réel у Швейцарії, Единбурзькому міжнародному кінофестивалі, Docudays UA, Мельбурнському міжнародному кінофестивалі та Galway Film Fleadh, де вона отримала нагороду за найкращий ірландський повнометражний документальний фільм 2025 року. Докладніше:

https://kino.24tv.ua/sanatori-y-film-oskar-2026-shho-vidomo-pro-strichku-pro-shho-syuzhet_n2927996

Docudays UA презентував оновлений каталог української документалістики 2024–2026. – Ропасва Жанна

Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини Docudays UA представив нове видання Електронного каталогу української документалістики 2024–2026, що знайомить із сучасними українськими документальними фільмами, кінопроєктами, продакшн-компаніями, кінофестивалями, дистрибуторами та фахівцями індустрії. До цього річного каталогу відібрано 58 фільмів, 161 кінопрофесіонала та 79 організацій. Видання показує, як українські режисери осмислюють події сьогодення – від війни та історичної пам'яті до тем родини, екології та рівноправ'я. Це вже восьме видання каталогу, який Docudays UA започаткував у 2015 році як інструмент промоції українського документального кіно та розширення міжнародної співпраці. Докладніше:

<https://bit.ua/2025/10/docudays-ua-prezentuvav-onovlenyj-katalog-ukrayinskoyi-dokumentalistyky-2024-2026/>

Декоративно-ужиткове мистецтво

На відкритті Центру креативних індустрій у Рівному представили колекцію вишитих книг

У Рівному, в приміщенні муніципального бізнес-коворкінгу, відкрито новий простір. З цієї нагоди експонувалася унікальна колекція вишиваних книг, створених рівненською майстрицею народної творчості, письменницею та засновницею бренду «Креативна книга» О. Медведєвою. Це: «Кобзар» Т. Шевченка, «Лісова пісня» Лесі Українки, твори І. Франка, поезії Л. Костенко, а також кілька примірників «Євангелія». Під час заходу мисткиня презентувала свій новий рукотворний шедевр – вишиту Конституцію Пилипа Орлика. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/840189-na-vidkritti-tsentru-kreativnikh-industriy-u-rivnomu-predstavili-kolektsiyu-vishitikh-knig>

Культура та мистецтво для людей з інвалідністю

На Оствиці в Рівному створили інклюзивний простір для ветеранів та людей з інвалідністю

У Рівному завершився проєкт «Сила рівноваги», який втілено в Парку історичної реконструкції «Оствиця» влітку та восени 2025 року за підтримки Українського культурного фонду. Його метою стало створення доступного простору для людей із порушеннями опорно-рухового апарату, маломобільних груп, ветеранів та тих, хто проходить відновлення після травм і війни. У межах ініціативи облаштовано сталу інклюзивну інфраструктуру: Важливою частиною проєкту стали «РівноДні» – серія одноденних інклюзивних програм, яких протягом літа провели 16. Участь у них узяли 177 осіб: ветерани та військові з госпіталю ветеранів війни, спортсмени з інвалідністю міського клубу «Геракл» та центру «Інваспорт». Учасники не лише доторкнулися до історії, а й мали змогу відпочити, поспілкуватися та відчутти себе частиною культурної спільноти. «„Сила рівноваги” поєднала історичну реконструкцію та сучасні інклюзивні практики, показавши, що культура може стати важливим інструментом реабілітації, відновлення та єднання людей», – підкреслив координатор проєкту, співзасновник ГО «Клуб історичної реконструкції „Оствиця”» Ю. Ойцюсь. Докладніше:

<https://rivne.rayon.in.ua/news/840169-na-ostvitsi-v-rivnomu-stvorili-inklyuzivniy-prostir-dlya-veteraniv-ta-lyudey-z-invalidnistyu>

Література. Книговидання

Стартував прийом заявок на Премію Читомо-2025 за видатні досягнення у книговиданні. – Марічка Максимець

Розпочався прийом заявок на Премію Читомо за видатні досягнення діячів українського книговидання та літературної сфери у 2025 році, що відбувається за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Переможці отримають грошову винагороду – 150 тисяч гривень у кожній номінації. Премію вручають за найпомітніші звершення, що сприяють розвитку книжкового ринку та галузі в цілому, а також популяризації читання, що відбулися за календарний рік. Номінантами можуть стати не лише видавці, але й книжкові блогери,

журналісти, бібліотеки, книгарні тощо, чії досягнення мали найбільший вплив і були особливо помітними протягом року. Цьогоріч прийом заявок на здобуття Премії Читомо триває по 31 жовтня в таких номінаціях: «Трендсетер видавничого ринку» (присуджується за розвиток інноваційного підходу у книго-видавничому бізнесі, креативну трансформацію бізнесу, розвиток книжкового / літературного ландшафту України тощо); «Книжкова ініціатива з промоції читання» (присуджується за пошук нових способів донесення книги до читачів, створення позитивного іміджу для читання, трансформацію освітнього процесу за допомогою читання тощо); «Амбасадор української книги» (присуджується за особистий внесок у видимість української книги та літератури у світі, формування позитивного іміджу української літератури та культури тощо). Докладніше:

<https://liroom.com.ua/news/premiia-chytomo/>

Понад 51 тисяча людей відвідали BookForum у Львові: як пройшов 32-й фестиваль. – Яна Качковська

Про хід та підсумки 32-го Львівського міжнародного BookForum, що проходив 3–5 жовтня. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1132742-ponad-51-tisaca-vidviduvaciv-u-lvovi-zaversivsa-32-bookforum/>

Які книжки стали найпопулярнішими на BookForum. – Анастасія Андрушко, Олеся Бойко

Низка українських видавництв поділилася переліками книжок, які відвідувачі фестивалю BookForum купували найчастіше. Дані надали: Stretovych, «Фабула», 4Mamas, «Чорні вівці», «Видавництво» та багато ін. Докладніше:

<https://chytomo.com/iaki-knyzhky-staly-najpopuliarnishymy-na-bookforum/>

Охорона культурної спадщини

Митники виявили старовинну ікону XVII століття, яку намагалися вивезти до Польщі. – Ганна Тимошенко

На українсько-польському кордоні зупинено спробу незаконного вивезення культурної спадщини. Митниками виявлено в мікроавтобусі українця старовинну ікону XVII століття, яка, за висновками експертів, має музейну та історико-культурну цінність. Знахідкою виявився твір «Євангельська сцена», написаний Андреасом Аспером – відомим швейцарським художником. З метою перевірки знахідку передано на експертизу до Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/59442/na-lvivshhyni-mytnyky-vyyavyly-starovynnu-ikonu-xvii-stolittya-yaku-namagalysya-vyvezty-do-polshhi/>

Релігія

Боротьба за святині. Хто тримає українські лаври й чому держава досі не спромоглася їх повернути. – Микола Княжицький

«У світі загалом є лише дванадцять лавр. З них в Україні – чотири. Це унікальний духовний скарб, і саме українські монастирі віками були центрами релігійного й культурного життя. Але сьогодні три з них фактично контролює московський патріархат. Святогірська – у зоні бойових дій, Почаївська – повністю, Києво-Печерська – частково. Є ще Унівська лавра, і вона українська, греко-католицька. Поки ми вагаємося, Москва продовжує утримувати символи, які для нас означають значно більше, ніж просто церковні стіни. Це питання культури, національної пам'яті й безпеки. У вересні уряд подав позов про заборону діяльності московського патріархату в Україні. Це правильний крок, адже йдеться про виконання закону, ухваленого парламентом торік. Але всі ми розуміємо: процес буде тривалим і непростим. російська церква має величезні ресурси на адвокатів, політичні зв'язки й десятиліттями вибудовану систему впливу. Буквально нещодавно Шостий апеляційний суд відмовив Держслужбі з етнополітики у забезпеченні позову. Процес триває, але вже очевидно – легким він не буде. І поки тривають суди, держава досі не здатна навести лад навіть у тих сферах, де має прямі повноваження. В Почаївській лаврі інвентаризаційну комісію цього року просто виштовхали з території. А в Києві роками закривали очі на самочинні забудови, бізнеси й нахабство тодішнього намісника Павла. Росія завжди використовувала українські святині як інструмент своєї політики. За словами релігієзнавця й офіцера Генштабу А. Ковальова, у 2014 році в Почаєві ще висіли таблички „Розкольників та уніатів не причащаємо”. Тепер замість них бачимо інші: „Записки за воїнів ЗСУ приймаються безкоштовно”. Здавалося б, позитивна зміна. Але наскільки щира? Адже у самій братії домінують монахи з Росії та Молдови, а нинішній настоятель митрополит Володимир внесений до бази „Миротворець” за відверту антиукраїнську діяльність... Інструменти у держави є. Лаври не є власниками храмів і земель – вони лише орендарі. Юридично всім цим розпоряджаються державні історико-культурні заповідники. Тож можна проводити інвентаризації, скасовувати незаконні договори, забирати ліцензії. У Києво-Печерській лаврі, наприклад, уже відібрали дозволи на видобуток корисних копалин і виробництво алкоголю. Але питання не в законі. Питання в тому, чи готова влада користуватися своїми правами. На практиці ми бачимо інше. Поліція охороняє хресні ходи рпц, але не завжди здатна забезпечити доступ державних комісій у монастирі. У Почаєві роками будували нові споруди без жодних дозволів – і ніхто не втручався. У Києві на території заповідника з'являлися готелі, сувенірні ятки й навіть ресторани. Це був цілий бізнес на державній землі. За словами Ковальова, в умовах слабких інституцій усе вирішують персоналії. Там, де є політична воля, рішення ухвалюються миттєво. Там, де її бракує – роками триває імітація. Ми не настільки наївні, щоб думати, ніби щорічні марші прихильників московського патріархату до Почаєва відбуваються без узгодження у Києві. Історія Лавр – це історія постійної боротьби: то за українську мову, то за автокефалію, то за право просто бути вільними від московського впливу. Лаври – це не лише про віру. Це про нашу культуру, пам'ять і місце України в Європі. Москва добре розуміє їхню

вагу. Питання в тому, чи розуміємо ми. Ми бачили, як швидко вплив рпц зникає, коли держава наважується діяти. Але ми також бачимо, що щоразу, коли влада обирає вагатися, москва отримує новий шанс закріпитися. І від цього залежить не лише доля монастирів, це питання нашої національної безпеки». Докладніше: https://espreso.tv/poglyad-borotba-za-svyatini-khto-trimae-ukrainski-lavri-y-chomu-derzhava-dosi-ne-spromoglasya-ikh-povernuti#goog_rewarded

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm